

הקדמת המאירי לפרק ראשון

אמר מנחם בן שלמה לבית מאיר י"א זאת המסכתא ר"ל מסכת סוכה היא מסדר מועד והורגלנו בלימודה אחר מסכת יומא לסבה אשר הזכרנו בפתיחת החיבור והיא כוללת חמשה פרקים וסדרם לפי שיטתנו א. סוכה שהיא גבוהה ב. היסן תחת המטה ג. לולב הגזול ד. לולב וערבה ה. החליל וענין המסכתא כולו אמנם הוא צא לבאר עניני החג ר"ל חג הסוכות כעניני הלכות סוכה ועניני הלכות לולב ושלשת מיניו ועניני קרבנות ימי החג ושמניי עלרת ועניני הנהגת השמחות בשמחת ימי השואבה ועל זה הלך יחלקו עניני המסכתא לשלשה חלקים: הראשון לבאר צו עניני הלכות הסוכה בשלמות והשני לבאר צו עניני הלכות לולב ושלשת מיניו על השלמות גם כן והשלישי לבאר צו עניני קרבנות החג והנהגת השמחה שהיו נוהגים בבית המקדש ציוס טוב זה החלק הראשון יתבאר בשני הפרקים הקודמים והחלק השני רובו יתבאר בפרק שלישי וקראתו עם עניני החלק השלישי יתבאר בפרק רביעי ובפרק חמשי זהו שורש המסכתא דרך כלל אלא שיבאו בה דברים שלא מן הכוונה כענין סוגיית התלמוד על הדרך שקדם וכמו שיתבאר והפרק הראשון ממנה אמנם יסוד ענינו להתחיל בציאור החלק הראשון ורובו יסוד על שלשה חלקים: הראשון לבאר שאע"פ שהסוכה עשויה כהלכתה בהכשר סכך ובהכשר דפנות שיש לדדים שהיא נפסלת בהם כגון מחמת גובהה או נמיכותה או מחמת שהיא סוכה תחת סוכה או מחמת שאינה עשויה לכל ושאר סבות השני בהכשר סכך והאדדים שמכשירין סכך פסול בהם והשלישי בהכשר הדפנות ודין הלכות דופן עקומה זהו שורש הפרק דרך כלל אלא שיבאו בו דברים ע"י גלגול כענין סוגיית התלמוד על הדרך שקדם.

דף	עמוד	סימן	נושא
ב' / א'		בנין בולט ב=20 בסוכות בצל	א. משנה: "סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה... ושאינה גבוהה י"ט ושאיין לה" ב. "תנן התם מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה ימעט... סוכה דאורייתא... תני תקנתא" ג. "רבי זירא אמר מהכא וסוכה תהיה לצל יומם מחורב... אמה אדם יושב בצל סוכה"
ב		בירור מחלוקת במחזקת בהילני בלוד בנים בוגרים	א. "כולהו כרבה לא אמרי... כרבי זירא נמי לא אמרי... כרבא נמי לא אמרי... קרשיא" ב. "בהכשר סוכה קמיפליגי... ומר סבר הכשר סוכה במחזקת ראשו ורובו ושולחנו לא" ג. "מעשה בהילני המלכה בלוד שהיתה סוכתה גבוהה מעשרים אמה והיו זקנים" ד. "והלא שבעה בנים הוו לה... כי תאמרו בנים קטנים היו וקטנים פטורים מן הסוכה"
ג' / א'		גמדית גבה הוו יתבי גזירת גריה גדולה גודל הסוכה גודל הבית גודל הבית	א. "אלא למאן דאמר בסוכה קטנה מחלוקת... אלא לסוכה העשויה קיטוניות קיטוניות" ב. "ור' יהודה סבר גביה גבה הוו יתבי ואפי"ה לא אמרי לה דבר אמר רב שמואל ב"י " ג. "דבית שמאי סברי גזרינן שמא ימשך אחר שולחנו ובית הלל סברי לא גזרינן ודיקא" ד. "לעולם בתרתי פליגי פליגי בסוכה קטנה ופליגי בסוכה גדולה וחסורי מיחסרא והכי קתני מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית בית שמאי אומרים" ה. "בית שאין בו ד' א על ד' אמות פטור מן המזוזה ומן המעקה ואינו מטמא בנגעים" א. "ואין עושיין אותו עיבור בין שתי עיירות ואין האחין והשותפין חולקין בו לימא ר"
	ב		

"ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואוזר"

"אמר רב חסדא אין תורה נקנית אלא על ידי סימנין" עירובין נ"ד ע"ב

מסכת סוכה

דף	עמוד	סימן	נושא
ג	ב	גרים גרע מחצר גורע גובהה	ב. "מודו דאי אית ביה ד"א על ד' אמות דיירי ביה אינשי ואי לא לא דיירי ביה אינשי" ג. "אבל שיתוף מניחין בו מ"ט דלא גרע מחצר שבמכוי דתנן עירובי חצרות בחצר" ד. "היתה גבוהה מעשרים אמה ובא למעטה בכרים וכסתות לא הוי מיעוט ואף על גב"
ד'	א	דבטלה דעתו דירה דופן האמצעי דופן עקומה ד' דפנות עקומות	א. "...ואף על גב דבטלינהו לכולהו משום דבטלה דעתו אצל כל אדם תבן ובטלו הוי" ב. "היתה גבוהה י' טפחים...ורבא הא דירה סרוחה היא ואין אדם דר בדירה סרוחה" ג. "היתה גבוהה מכ' אמה ובנה בה איצטבא כנגד דופן האמצעי על פני כולה ויש בה" ד. "אם יש משפת איצטבא לכותל ד' אמות פסולה...מאי קמ"ל דאמרין דופן עקומה" ה. "אם יש משפת איצטבא ולדופן ד' אמות לכל רוח ורוח פסולה פחות מד' אמות"
	ב	דופן משלימה ד קונדיסין דיומד דיבור עליון	א. "היתה פחותה מ' טפחים וחקק בה כדי להשלימה לי'...פחות מג' טפחים כשרה..." ב. "ת"ר נעץ ד' קונדיסין וסיכך על גבן רבי יעקב מכשיר וחכמים פוסלין אמר ר"ה" ג. "רבי יעקב אומר רואין כל שאליו יחקקו ויחלקו ויש בהן...נידונין משום דיומד ואם" ד. "וכפורת טפח הרי כאן י' וכתוב ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת ותניא"
ה'	א	הרים ה' הנמיך קודש לה' הכשר הכלי	א. "ותניא ר' יוסי אומר מעולם לא ירדה שכינה למטה ולא עלו משה ואלהיו למרום" ...ויורד ה' על הר סיני...ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים למעלה מ'ט ולא" ב. "ונילף מציע דתניא ציץ דומה כמין...וכתוב עליו שתי שיטין יו"ד ה"א מלמעלה" ג. "ונילף מזר דאמר מר דנין כלי מכלי ואין דנין כלי מהכשר כלי אי הכי מסגרת נמי"
	ב	הכפורת פני האחד הבית הנצחי ה' טפחים כלים הלכתא גמיר לה הלכה למשה מסיני	א. "ונילף מכרוב דכתיב אל הכפורת יהיו פני הכרובים אמר...גמירי אין פני כרובים פחותין מטפח...פני האחד פני הכרוב ופני השני פני אדם...ברבבי ואפי זוטרא" ב. "אלא מבית עולמים גמר דכתיב והבית אשר בנה המלך שלמה לה' ששים אמה" ג. "אלא לרבי יהודה דאמר אמה של בנין ששה טפחים ושל כלים חמשה מאי איכא" ד. "אלא לר' יהודה הלכתא גמירי לה...אמר רב שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני שיעורין דאורייתא נינהו דכתיב...כל הפסוק הזה לשיעורין ואמר חטה לבית"
ו'	א	וסנדלו וטבעותיו ו' מינים מהשבעה	א. "היה לבוש כליו וסנדליו ברגליו וטבעותיו באצבעותיו הוא טמא מיד והן טהורים" ב. "עצם כשעורה...גפן רביעית יין לניזיר, תאנה שיעור הוצאה, רימון שיעור טהרת כלי, ית-שיעור כזית, דבש ככותבת הגסה ביה"כ -לימוד לשיעורים מהפסוק"
	ב'	ויכוח ו'	א. "ד"ת רובו ומקפיד עליו חוצץ ושאינו מקפיד עליו אינו חוצץ וגזרו על רובו שאינו" ב. "רבנן סברי יש אם למסורת בסכת בסכת בסכות הרי כאן ארבע...רבי שמעון סבר יש אם למקרא בסכות בסכות בסכות הרי כאן שש דל חד קרא לגופיה פשו להו" ג. "טעמיה דר"ש...וסוכה תהיה לצל יומם מחורב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר"
ז'	א	זוית ז' טפחים ז' בשבוע	א. "ואורתו טפח היכן מעמידו...ויעמידנו כנגד ראש תור שתיק רב אימרת נמי אמר" ב. "עושה לו טפח שוחק ומעמידו בפחות משלשה טפחים" ר"ש "ומשך סוכה ז' " ג. "וכן לשבת מגו דהויא דופן לענין סוכה הויא דופן לענין שבת איתיביה אביי ומי"
	ב'	ז' בשבוע ז' ועוד צריך קבע זויות	א. "סיכך על גבי מבוי שיש לו לחי כשרה ואמר רבא סיכך על גבי פסי ביראות כשרה" ב. "שמונה שיטות שצריך דירת קבע לסוכה ז' ועוד אחת" ג. "סוכה העשויה כשוכך פסולה לפי שאין לה זויות...העשויה ככבשן אם יש בהקיפה"
ח'	א	חישובים חומרא	א. "הנ"מ בעיגולא אבל בריבועא בעיא טפי...ריבועא דנפיק מגו עגולא בעיא טפי" ב. "אימור דאמרין לא דק לחומרא לקולא מי אמרין לא דק א"ל" "שהוסיף מעט על"

"ואינו דומה לזוית פרקו מאה פעמים לשונית פרקו מאה ואזוד"

מסכת סוכה

דף	עמוד	סימן	נושא
ה'	ב	ח'ישובים ח'ייבת במזוזה חדר ח' סוכות ח'יובא	א. "רבעא ריבועא דנפיק מגו עיגולא פלגא ולא היא דהא קחזינן דלא הוי כולי האי" ב. "שתי סוכות של יוצרים זו לפני... הפנימית אינה סוכה וחייבת במזוזה והחיצונה" ג. גגב"ך: גויים, נשים, בהמה, כוחים. רקב"ש: רועים, קייצים, בורגנין, שומרי פירות ד. "אלימא ליה רקב"ש דבני חיובא ניהו ותנא מ"מ לאתויי גב"ך דלאו בני חיובא"
ט'	א'	סוכה טריה, סוכה טרנטה טויה לשמה טלית	א. משנה: "סוכה ישנה בית שמאי פסולין ובית הלל מכשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה" ב. "אף מן הסיסין גמי פסולה דבעינן טויה לשמה הכא גמי נבעיא סוכה עשויה לשמה" ג. "שאני התם דאמר קרא גדילים תעשה לך לשם חובך ה"ג חג הסוכות תעשה לך"
	ב'	טרי עץ באנגלית, טירה טפי, טובא טילטול הסכך טו שניים טובות	א. משנה: "העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשאה בתוך הבית סוכה על גבי סוכה" ב. "אמר רבא לא שנו אלא באילן שצלתו מרובה מחמתו אבל חמתו מרובה מצלתו" ג. "א"ר פ"ב בשחבטן... מהו דתימא נגזור היכא דחבטן אטו היכא דלא חבטן קמ"ל דלא" ד. "א"ר י"י פעמים ששתיהן כשירות פעמים ששתיהן פסולות פעמים שתחתונה כשרה והעליונה פסולה פעמים שהתחתונה פסולה והעליונה כשרה פעמים ששתיהן"
י'	א'	המשך י' טפחים יכולת הסוכה יופי סוכה	א. המשך ב. "מאי טעמא דשמואל כהכשרה כף פסולה מה הכשרה בעשרה אף פסולה בעשרה" ג. "אם אין התחתונה יכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה התחתונה כשרה מכלל" ד. משנה: "פירס עליה סדין מפני החמה... מפני הנשר... פסולה" גמ' "...אבל לנאותה"
	ב'	יופי סוכה יאמרו מותר יקרבו יופי ישן י' טפחים ישן יוציא	א. "אתמר גויי סוכה אין ממעטין בסוכה אמר רב אשי ומן הצד ממעטין מנימין עבדה" ב. "דר"א איטמישא ליה כתונתא במיא ואשתטחא אמטלתא אמר ליה רב אשי דליה דלא לימרו קא מסככי בדבר המקבל טומאה והא קא חזו ליה דרטיבא לכי יבשה" ג. "אתמר גויי סוכה המופלגין ממנה ארבעה רב נחמן אמר כשרה ר"ח... אמרי פסולה" ד. "מותר לישן בכילה בסוכה... מיתבי הישן תחת המטה בסוכה לא... במטה גבוהה י" ה. "ואמר שמואל כהכשרה כף פסולה אמרי התם דלמפסל סוכה בעשרה הכא דלשווי" ו. "הישן בכילה ערום מוציא ראשו חוץ לכילה וקורא ק"ש מיתבי הישן בכילה ערום"
י"א	א	אוהל יציב אוהל יציב יוציא ארץ איך יכשיר ילביש אשתו	א. "ובית גמי אע"פ שאין גבוה עשרה כיון דקביע אוהלא הוא דלא גרע מקינופות ל"א" ב. "מותר לישן בכילה אע"פ שיש לה גג... דאמר לא אתי אהל עראי ומבטל אהל קבע" ג. משנה: "זה הכלל כל... וכל דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ מסככין בו" ד. "צריך לנענע... דרב אכשורי מכשר... אלמא פסיקתן זו היא עשייתן ה"ג קציצתן זו" ה. "כי הא דרב עמרם חסידא רמא תכלתא לפרוזמא דאינשי ביתיה" "הטיל ציצית"
	ב	איך יכשיר יצרינו אגד אגד יפה אד יעלה	א. "מיתביה תלאן ולא פסק ראשי חוטינן שלהן פסולין מאי לאו... פסולין עד שיפסקו" ב. "סבורה דכ"ע לולב צריך אגד וילפינן לולב מסוכה... מר סבר צריך אגד ומר סבר" ג. "אי רבנן... לעולם רבנן היא ומשום שנאמר זה אלי ואנוהו התנא לפניו במצות" ד. "זה הכלל כל דבר שמקבל טומאה: מה"מ אמר ריש לקיש... ואד יעלה מן הארץ מה"
י"ב	א	במה יסכך יסככו בהן יאמר ב'	א. "בפסולת גורן ויקב... צאו ההו והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי..." ב. משנה: "חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין אין מסככין בהן וכולן שהתירין" ג. "א"ר יעקב שמעית מיניה דר' יוחנן תרתי חדא הא ואידך החוטט בגדיש לעשות לו סוכה אינה סוכה חדא משום גזרת אוצר וחדא משום תעשה ולא מן העשוי"

"ואינו דומה ליונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואזור"

"אמר רב חסדא אין תורה נקנית אלא על ידי סימנין" עירובין נ"ד ע"ב

מסכת סוכה

דף	עמוד	סימן	נושא
י"ב	ב	יפסלו בנות יש בבלול במה יסככו	א. "אמר רב יהודה אמר רב סככה בחיצין זכרים כשרה בנקבות פסולה זכרים כשרה" ב. "סככה באניצי פשתן פסולה בהוצני פשתן כשרה והושני פשתן איני יודע מהו..." ג. "הני שושי ושווצרי מסככין בהו אביי אמר בשושי מסככין בשווצרי לא מסככין"
י"ג	א	יש גנאי יש גנאי ישאר גבעול יש ג'	א. מאי טעמא כיון דסרי ריחיהו שביק להו ונפיק... דנתרי טרפיהו שביק להו ונפיק" ב. "אזוב ולא אזוב יון ולא אזוב כוחלי... ולא אזוב רומי ולא אזוב שיש לו שם לווי" ג. "רבי יוסי אומר מצות אזוב שלשה גבעולין ושיריו שנים וגרדומי כל שהוא קס"ד מדרשיריו שנים תחילתו נמי שנים והאי דקתני שלשה למצוה ומדרבי יוסי שלשה"
	ב	ישאר גבעול גבעול יבש יתיר גבעול גמבה יבשה ידות תג, גדר ידות	א. "אלא אימא... שתהא תחלתו כשיריו אחד" רש"י: "אתחלתו קאי וה"ק אין תחילתו" ב. "הני איסוריהא דסורא מסככין בהו אע"ג דאגדן למנינא... הני צריפי דאורבני כיון שהותרה ראשי מעדנים שלהן כשרין והא אגידי מתתאי אמר רב פפא דשרי להו" ג. "ירקות שאמרו חכמים אדם... ופוסלין בסוכה משום אויר... דלכי יבשי פרכי ונפלי" ד. "...הבוצר לגת אין לו ידות... הקוצר לסכך אין לו ידות מ"ד קוצר כל שכן בוצר... מ"ד בוצר... אבל קוצר יש לו ידות דניחא ליה דליסכך בהו כי היכי דלא ליבדרן"
י"ד	א	דעת יוריד יוסיף דעת יוסף מכאוב ידות אוכלין יהפך דעתו דתיים יהפכו, יהפוך דינים יכשיר ד' ישן ד' יש ד' ישן ד' דעת יחיד	א. "כל הכלים יורדין לידי טומאה במחשבה ואין עולין מטומאתן אלא בשינוי מעשה מעשה מוציא מיד מעשה ומיד מחשבה מחשבה אינה מוציאה לא מיד מעשה ולא" ב. "אבל ידות דלצורך אכילה נינהו במחשבה נעשה ובמחשבה סלקא והנתן כל ידות" ג. "אמר רבי אלעזר למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר לומר לך מה עתר זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום אף תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקב"ה מדרגותיה למדת רחמנות" רש"י: "אבך דאמר הואיל וראויות נסר בעתה" ד. משנה: "מסככין בנסרים דברי רבי יהודה ורבי מאיר אוסר נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו" רש"י: "דנסר רחב ד'... פסול הוא" ה. "אמר רב מחלוקת בנסרין שיש בהן ד'... ושמואל אמר בשאין בהן ד' מחלוקת אבל" ו. "נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים... אלא לרב דאמר בשיש... הכל כשרה לר' יהודה אמאי לא יישן תחתיו מי סברת דברי הכל היא סיפא אתאן לרבי מאיר"
	ב	יצרפו דיקטים יש ד' יהפוך דיקטים יסביר דעתו	א. "שני סדינין מצטרפין שני נסרין אין מצטרפין רבי מאיר אומר אף נסרין כסדינין... אלא לרב דאמר בשיש בהן ארבעה מחלוקת אבל אין בהן ארבעה ד"ה כשרה" ב. "סככה בנסרים של ארז שאין בהן ארבעה... יש בהן ארבעה רבי מאיר פוסל ור"י" ג. "אתמר הפכן על צידיהן רב הונא אמר פסולה ור"ח ורבה בר רב הונא אמרי כשרה" ד. "ומי אמר לך מר טעמא ולא קבלינן מיניה א"ל ומי בעיתו מינאי טעמא ולא אמרי"
ט"ו	א	טול וטולטל ויתרו טיט טו וימחים טעים וכשר	א. משנה: "תקרה שאין עליה מעוזבה רבי יהודה אומר בש"א מפקף נוטל אחת מכינתים ובה"א מפקף או נוטל אחת מכינתים מ"א נוטל אחת מכינתים ואיני" ב. "והא אפליגו בה חדא זימנא דנתן מסככין בנסרין דברי רבי יהודה ור"מ אוסר א"ר" ג. משנה: "המקרה סוכתו בשפודין או בארוכות המטה... החוטט בגדיש לעשות לו"
	ב	טווה שתי וערב טובא טו כרעיים=2	א. "והא אפשר לצמצם אמר רבי אמי במעדיף רבא אמר אפילו תימא בשאין מעדיף אם היו נתונים שתי נותנן ערב ערב נותנן שתי" רש"י: "קס"ד דהאי דקמתרין" ב. "ר' חנן אמר רבי בארוכה ושתי כרעיים בקצרה ושתי כרעיים הכא נמי בארוכה"
ט"ז	א	זקיפת טהרה, זרוע טהורה	א. "מטה מטמאת חבילה ומטהרת חבילה דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים מטמאת אברים ומטהרת אברים מאי ניהו... ארוכה ושתי כרעיים קצרה ושתי כרעיים למאי"

"ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואוזר"

מסכת סוכה

דף	עמוד	סימן	נושא
ט"ז	א	טלאי זעיר טימא זעיר ז' טפחים טהרה בז' טילטול בז' טילטול בז' שבת	ב. "סככה בבלאי כלים פסולה מאי בלאי כלים... מטלניות שאין בהם ג' על ג' דלא" ג. "מחצלת הקנים גדולה מסכין בה קטנה... ר"א אומר אף היא מקבלת טומאה ואין" ד. "תנן החוטט בגדיש לעשות לו סוכה אינה סוכה והא תניא הרי זו סוכה אר"ה ל"ק כאן בשיש שם חלל טפח במשך שבעה כאן בשאין שם חלל טפח במשך שבעה" ה. משנה: "המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוה מן הארץ שלשה טפחים פסולה" ו. "בור שבין שתי חצרות אין ממלאין ממנה בשבת אלא אם כן עשה לה מחיצה י"ט"
	ב	טילטול בז' שבת טילטול בז' סוכה מטלתא זעירה	א. "פעם אחת שכחו ולא הביאו ס"ת מע"ש למחר פירסו סדינין ע"ג העמודים והביאו" ב. "מחצלת ארבעה ומשהו מתרת בסוכה... מהו דתימא חד לבוד אמרינן תרי לבוד לא" ג. "אמר רבי אמי פס ארבעה ומשהו מתיר... הא קמ"ל שיעור משך סוכה קטנה שבעה"
י"ז	א	זז יותר מיד' יטה זזית	א. משנה: "הרחיק את הסיכוך מן הדפנות ג"ט פסולה בית שנפתח וסיכוך ע"ג אם יש" ב. "אם יש בין הסיכוך לכותל ד"א פסולה... אמרי תרוייהו משום דופן עקומה נגעו בה"
	ב'	יצרין זזים? יצטרפו זזות	א. "וכל היכא דלא שוו שיעוריהו להדרי לא מצטרפי והתנן הבגד שלשה על שלשה" ב. "ותני עלה הבגד והשק השק והעור העור והמפץ מצטרפין זה עם זה התם כדקתני"
י"ח	א	יש ח' אמות יש חיבור חור יטהר יגדיר חור יעמיד חוט שדרה	א. "הכא בסוכה דלא היא אלא שמנה אמות מצומצמות עסקינן... דהווי להו שני פסלין" ב. "והני מילי מן הצד אבל באמצע פליגי... יש לבוד באמצע... אין לבוד באמצע מ"ט" ג. "ארובה שבבית ובה פותח טפח טומאה בבית כולו טמא מה שכנגד ארובה טהור טומאה כנגד ארובה כל הבית כולו טהור אין בארובה פותח טפח טומאה בבית" ד. "האי צחנתא דרב נהרא שריא... דג טמא כיון דלית ליה חוט השדרה לא מצי קאים" א. "אביי אמר כשרה אמרינן פי תקרה יורד וסותם... לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם"
	ב	יסתום חלל	
י"ט	א	המשך ירבה טללא	א. "אי נמי... דאתמר נראה מבחוץ ושהו מבפנים נידון משום לחי ולחי היינו פצימין" ב. "פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה... קנים היוצאים לאחורי סוכה והא בעינן ג' "
	ב	טיט יוכיח יטה סכנו יגביה טפח יקבל טומאה	א. "אין טיט הנרוק יוכיח שמצטרף לארבעים סאה והטובל בו לא עלתה לו טבילה" ב. משנה: "העושה סוכתו כמין צרף או סמכה לכותל... פוסל... וחכמים מכשירין" ג. "מודה רבי אליעזר שאם הגביהה מן הקרקע טפח או שהפליגה מן הכותל שהיא" ד. משנה: "מחצלת קנים גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסכין בה"
כ'	א	כוונה-כשרה כפרה	א. "ת"ק סבר סתם גדולה לסיכוך ור' אליעזר... עשאה לשכיבה... עד עביד לסיכוך" ב. "דאמר ר' הריני כפרת רבי חייא ובניו... כשנשתכחה תורה מישראל... עלו ר' חייא ובניו ויסדוה וכן אמר רבי חייא ובניו לא נחלקו רבי דוסא ותכמים על מחצלות"
	ב	כסא כדברים כנפיים כינתא דפריי כלים	א. "נחלקו על שאר מקומות מר סבר כיון דליכא דיתבי עלייהו כדטבריא דמיין ומ"ס" ב. "אמר מר כל החוצלות מטמאין טמא מת דברי רבי דוסא והתניא וכן היה רבי דוסא אומר כדבריו לא קשיא הא דאית ליה גדנפא הא דלית ליה גדנפא מיתבי חוצלות" ג. "של שעם ושל גמי חזו לכינתא דפריי של שק ושל ספירא חזו לגולקי וצני אלא למ"ד... חזו לפרסי ונפוחא... אלא של שעם ושל גמי למאי חזו חזו לכינתא כפירי"

"ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואזוד"

הלכתא גבירתא כללא דפרק אי

משנה א': מדלתיב בסוכות תשבו שבעת ימים וכו' כי בסוכות האשכתי את בני ישראל הם ענני כבוד שהקיפם, מיהא עיקר לשון סוכה היינו סכך, לעל שם הסכך נקראת סוכה, ולריך להיות חלל הסוכה, דהיינו הנחת הסכך לא למטה מעשרה טפחים, דלמטה מי"ט הוא דירה סרוחה, ולא למעלה מעשרים אמות, בת וי"ט טפחים מלמלאמים, ללריך שיהי' שיעור גבהה באופן שאפשר לבנותה עראי, ואז אפילו עשאה קבע שעשה מחילות של ברזל ילא. משא"כ בגובה יותר מכ', מחמת גובה הדפנות לריך לבנותה רק קבע. והרי אמרה התורה בסוכת תשבו ז' ימים, כל ז' ימים לא מדירת קבע ושז דירת עראי. ולא קשה האיד אפשר לעד כ' מחשיב אפילו קבע עראי וכשה, וקאת יותר פסול. לכל שיעורי חכמים כך הוא, וא"א כלי גבול, ווכר"ה די"ג, א', כל מדות חכמים כך הוא. ובגובה יותר מכ' וענפי הסכך והעלין יורדין למטה עד שמגיע לחלל כ', אז דוקא אם לכתן דהואין מרובין מחמתן כשרה, מיהא צמיעט הגובה דיותר מכ' ע"י שתלה בה דברים נאים, או ע"י כרים וכסותות ואפי' ציטלס, לא הוא מיעוט, אבל צמיעטת בתנן או עפר וציטלה צפה [ולא צסתס] שיהי' מונח שם ז' ימים הוא מיעוט [ואסור למעטה ציו"ט] ובסוכה שגובה י"ט וענפים ועלין דסכך יורדין לתוך י' אפי' אם חמתן מרובה מלכתן פסולה, דדירה סרוחה היא, משא"כ נוי שזורד לתוך י' אינו פסול. ובסוכה למטה מי' וחקה בה להשלימה לי' טפחים דוקא ציט צחקק לפחות ז' על ז' טפחים וגם אין ציין שפת החקה לכותלים סביב ג' טפחים כשרה. גודל סוכה ז"ט על ז"ט, ולענין גודל אין לה שיעור. ובנתן בגדים לנאותה שממעטים אותה מז' על ז' פסולה. ואעפ"י שעיקר לשון סוכה הוא סכך, לא דפנות, מכמ"ק הלכה למשה מסיני ללא קרוי סוכה אלא עם דפנות, ומדלתיב בסכת, בסוכת, בסוכות, ויש אם למסורת, דנמסר ב' פעמים בלשון יחיד בלא וי"ו, הרי כאן שנים, ופעם א' בלשון רבים ומיעוט רבים שנים, הרי כאן ארבעה, דל חד קרא לגופיה דמארה, פשו להו תלתא, שתים כהלכתן ואתא הלממ"ס למוגרעיה לדופן שליטת דסוכה, דסגי לה בטפת. ומארה מן המוצחר שיעשה ד' דפנות שלימות דהיינו ללת דדופן דה', ומי שאין לו כדי לרכו יותר טוב לעשות ג' דפנות שלימות מד' שאינן שלימות. מיהא דזיעבד או בא"א מותר ג"כ בב' דפנות

וזהו אפשר בב' אופנים (א) או שיעשה ב' דפנות זו אצל זו כזה, } ועושה דופן שליטת שברחבו קאת

יותר מטפה ומעמידו בפחות משלש טפחים סמוך לדופן כזה, } דפחות מג"ט כלכוד וסחוס, ונמלא שרוב הדופן מהכשר סוכה עשויה, ועוד יעמיד כנגד הדופן הקטנה בסוף המקצוע שצד זה, קנה ומניח על דופן הקטנה והקנה, קנה למעלה אפילו אינה נוגע ממש בהן, רק שיהיה כנגדן ממש למעלה

דהוי כלורת הפתח כליור זה, } ואפי' בהסכך מונח עליהן יש להחמיר ולהניח קנה על גביהן, דהסכך לא נעשה לשם לורת הפתח, ואז צצצת דסוכות מותר צצעת הדחק להוליא מן הבית דרך חלון הפתוחה לסוכה כזאת שעומדת לפני הבית אף על גב דצשאר צצחות אסור לטלטל מצית למקום כזה,

"ואינו דרובה שוונה פרקו במאה פעמים לשוונה פרקו במאה ואזוד"

אלא בחיקון ברוח הרביעית, כאן אמרינן מגו דהוי דופן לענין סוכה הוי דופן לענין שבת וואסור לעשות שאר הדפנות ע"י זה"פ, דב' דפנות שלימות בעינן. וכן אסור במחילות של קנים פחות מג' ט.ו. (ב) או שיעשה ב' דפנות זו כנגד זו, ודופן שיט ברחבו ד"ט ומשהו ביניהם דהיינו בפחות מג' טפחים סמוך לא'

מזב' הדפנות כזה, וקנה על הפס והדופן ובהיכלא דופן ז"ט בלא לבד וכו"ש בג' דפנות שלימות א"ל ל"ה ורק לנוי בעלמא נהגו כן ובעושה סוכה צבית צוית של כותל מזרח וכותל דרום אעפ"י דפי תקרה יורד וסותם, לא מהני לחשוב לדופן ג' עד שישים תחת הקורה קנה מכאן וקנה מכאן לכה"פ כרט"ז. כיון דנקרא סכך ע"ש שגמין מן החמה, כריך שיהיה הסכך כלתה מרובה מחמתה, דוקא, ולכתחילה יהיה הסכך קל שיראו ממנו הכוכבים הגדולים כלילה, ובדיעבד אפילו מעובה כמין בית שאין הכוכבים נראים כשרה. מיהא באין הגשמים אפילו כשזורדים מרובים יכולים לירד בתוכה פסולה. [ובסכך מצולבל שקנה עולה וקנה יורד ע"י סי' תרל"א] משום גזירת בית. סוכה במסוככת כהלכתה כל שנעשה ללא אע"פ שלא נעשה לשם מצוה כשרה, ואפילו עשאוה נכרים ואפילו רק לגירת עראי, כמו שעושים רועים וכדומה. [ובנעשית מחליה כחוטט בגדיש עיין לקמן מ"ח דפסולת]. ובעשאה לבית לירה פסולה דהוי צבית. אלא"כ מגביה הסכך וחוזר ומניחו, ואין לעשות הסכך קודם הדפנות ואפילו בדיעבד יט פוסליו, ובעשה טפח סמוך לסכך מותר לסכך קודם שיעשה שאר דפנות. וסוכה העומדת משנה לשנה כשרה, ומצוה שיחדש טפח על טפח בסכך לפחות לשם סוכה או שילך החידוש על פני כולה ואפילו רחב כ"ט. ובעשאה לשם החג אפי' מתחלת השנה א"ל חידוש.

משנה ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, יא: שמנה דינים בסכך. (א) למעלה מכ' אמה, כמ"ש במ"א. (ב) מחובר [מ"ב ד'] שלא יהיה מחובר לקרקע, דכתיב חג הסוכות תעשה לך באספך מגרנך שתעשה סכך ממה שהיא כבר נאסף בגרן, לא מהמחובר עדיין, ולפיכך העושה סוכה תחת האילן שיהיה האילן לסכך, פסול, ואפילו הניח סכך כשר תלוש על הסוכה ואפילו הסכך הכשר בלא האילן כלתה מרובה מחמתה, וענפי האילן מועטים שחמתם מרובה מאלתם, יט אוסרים, עד שיערב הסכך פסול עם הכשר, ואז אף שניכר הפסול במקומו כשר, או שהסכך הכשר הוא הרבה כ"כ, עד שאפילו אם תנטל כל הסכך שמונה מכוון נגד הענפים, אעפ"כ תשאר הסוכה כלתה מרובה מחמתה, או שיקרוץ ענפי אילן ויגביה כל ענף וענף ויחזיר ויניחנו על הסכך לשם סוכה כדי שלא יהיה תעשה ולא מן העשוי וכלקמן, ואז ממילא יכול להיות כל הסכך מענפי האילן התלושים. (ג) ב' סככים זה למעלה מזה ושניהם כלתה מרובה מחמתה [דחמתה מרובה לא שמה סכך] ויש ביניהם י"ט שיעור סוכה [דבלא"ה הוי כסכך א"ן פסול. וסוכה שתחת סוכה ויכולה התחתונה לקבל כרים וכסתות של עליונה ואפילו רק ע"י הדחה, ויש ביניהם י"ט, העליונה כשרה והתחתונה פסולה, ובאין ביניהם י"ט או שאינה יכולה לקבל וכו' אפילו ע"י הדחה התחתונה כשרה במסוככת כהלכתה, אע"פ שהעליונה למעלה מכ' ולתתה מרובה מחמתה, ובהתחתונה אינה מסוככת כהלכתה ומתקשרת ע"י סכך העליונה, כריך שלא יהיה סכך העליונה גבוה מן הארץ כ' אמה. (ד) שלא יהיה הסכך דבר המקבל טומאה [מ"ג, ח, י"א] דבאספך מגרנך ומייקד

"ואינו דומה שו"ת פרקו במאה פעמים לשו"ת פרקו במאה ואזוד"

כתיב, לא בגורן וביקב עצמו שהוא מאכל ומקבל טומאה, רק מה שהוא אוסף ממנו, דהיינו הקשין והפסולת שאין מקבלין טומאה, ולכן אסור לסכך בכלים ובצברי כלים אע"ג שבכר טהרו מטומאתם אסור מדרבנן, וכל עץ שנמלא בו ברזל אין לסכך בו לשכר כלי הווא, ולא בדבר שיש לו בית קיבול דמק"ט, וחוץ מקנים ומרזב ללא מחשיב ד"ק ואלו במחללאות שעושה מצאט לכסות הסחורה או מענפי חילן רכינ כחותן שמעמידין בעגלות וואגענקארבען ואפילו לאחר שביטלן מתורת כלי וחוץ בעשאן להדיא לסיכוד דלזו אפילו יש להם שפה באינה ד"ק, ולא נהגו להניח מחללאות אלו בגגין כענין תקרות ודלזו יש לחוש שמא ישב ג"כ תחת תקרת הבית מותר לסכך בהן ואלו בשפודין דעץ וולרמג"א דעץ כשר, ורק דמתכות פסולן וארוכות המטה, ואלו בענפים שיש בהם אוכלין כפירות אם לא שהפסולת מרובה, והיד מצטרף לאוכל, כשקארס לאוכל, ואפילו נמלך אח"כ עליה לסיכוד פוסל, ורק בעשה מעשה שניכר שרואה אותם לסיכוד כגון שידוש אותם או שקארס מיד לסיכוד מצטרף לפסולת ומותר. ומיהא במאכל בהמה אע"פ שבנ"א אוכלים אותו לרפואה כפענכעל, מסככין ובהעמיד הסכך בדבר המקבל טומאה לש"ע אסור, ולרמג"א מותר, ולפ"ז להניח הסכך ע"ג סולם ולייטערן כדי לסכך ע"ג, או להחזיקו, וה"ה בכל כלי המקבל טומאה כספסל וכסא שמק"ט מדרס, לש"ע אסור אפילו ברוחב כ"ף ולרמג"א אינו פסול רק ברוחב ד"ט ועי' או"ח ססי' תרל"ב שאז הוא עצמו סכך פסול; מיהא לחבר כלונסאות ודפנות הסוכה במסמרות דברזל או לקשרם בבבלאות אע"פ דמק"ט לש"ע מותר; ולפרש על סוכה שמסוככה כהלכתה סדין מפני החמה, או תחתיה מפני נשר, שלא יפלו עלין וקסמין למטה אסור, וי"א שרק בפירס שלא תחיבץ הסכך, או תחתיה שלא יסירו שאז יהי חמתה מרובה אז דוקא פסולה, הא להגין מחמה או עליו כשרה בתוך ד"ט לסכך, ולכתחילה אפי' שלא בשעת חכילה ריךד שיהא ניכר לכל שמכוין להגן. ומיהא לנאותה בתוך ד"ט, לכ"ע כשרה ויש ליזהר שלא לתלות שום נוי אפילו אינו רחב ד"ט רק בפחות מד"ט לסוכה, ובגשמים מטפטפים יפרוס סדין ויאכל בלי ברכה, דספק ברכות להקל. ולענין ליבץ ולישן תחת היממעלבעט בסוכה, ג' דינים יש, א) כילה [ביוזאים עמים ארוכים מד' זוויות המטה, וסדין פרום עליהן] ללא קביע, לא מיתסרא אלא בתרתו לריעותא שיש לה גג רוחב טפח וגובה י"ט. ב) וקינפת דהוא ככילה וקביע, ויש לה גג טפח אסור, אפילו באין גובה י"ט. ג) נקליטין [שאחד יוצא באמצע כל הראש והשני במרגלותי' כנגדו] דקביעי מאד בגובה י"ט אפי' בלא גג אסור, והני י"ט מודדין מהארץ לא מהמטה. וממילא הישן תחת המטה בגובה י"ט אסור [מ"ה] ה) תעשה ולא מן העשוי, כלומר הנעשה כבר שלא לשם כל, ועכשיו נמלך שתהיה לכל כמניח עצים או קש ע"ג מחילות ליבץן ואח"כ נמלך שתהיה לסכך, פסול, ומדרבנן אפילו בהניחן לסכך והוא מדברים שדרך להניחן ליבץן כחצילה מקנים וקש ודוקא שיש בהצילה כ"ה קנים ונקשרה ב' ראשים או באמצע עד שיכול לטלטלה ע"י האגוד, משא"כ בנקשרים מלד אחד. וביש בגזע א' כ"ה קנים דוקא באגוד עמם קנה א' הוי חצילה. וחצילה הנקשרת רק למכרה במנין, ומיד כשיקנה מתירה הקונה, לא מקרי חצילה. ובכבר סיכך בחצילה כיון לאסור רק מדרבנן די בהתרת האגודות. מיהא בהניחם ליבץ דפסול מדאורי"י ריךד התרה ולהגביהן ולחזור ולהניחן לשם סוכה. והחוטט בגדיש ועשאוהו סוכה פסול דמעיקרא נעשית לגדיש לא לכל, וכשחוטט נעשה הסכך מעצמו והוי תעשה ולא מן העשוי, ובעשה

"ואינו דרובה שיונה פרקו במאה פעמים לשוונה פרקו במאה ואזוד"

בתחלה כשנתן הגדיש חלל טפח במשך ז"ט לשם סוכה ואח"כ השלימה ל"ט טפחים כשרה כמ"ה. ו) ומ"ו, ז) גזירת תקרה שלא יטעה לומר מ"ט לשבץ בסוכה מ"ט לשבץ תחת תקרת הבית ולהכי אין מסככין בנסרים רחבים ד"ט אפי' הניחם על עובין דשם קארי' [ואע"פ שהן גדולי קרקע] ומנהגיו שלא לסכך בנסרים כלל אפי' אינם רחבים ד"ט ואפי' בלאטעס שאין דרך לעשות ממנו תקרה לא שלא יבא לסכך כ"כ עד שלא יהיו הגשמים יורדין והוי גזירת בית, ובשעת הדחק או שאין לו לסכך מותר אפילו בנסרים רחבים ד"ט ואפילו משופין ודומין לכלים בלא ייחדן לשום תשמיש, וכן בכל דבר האסור משום גזירה, וביש לו בית המסוכך בנסרים ואין עליהם מעזיבה פסול לסוכה מה"ת משום תעשה ולא מן העשוי עד שיעשה מעשה להסיר כל המסמורים ולנענע כל נסר, או שיטול מן ב' נסרים נסר א' ויתן ביניהם סכך כשר ומותר אפי' נסרים רחבים ד"ט בשעת הדחק וזבדיה כבר עליהם מעזיבה אם מותר ליטול המעזיבה ולתקן ע"י פקוק או נטילת א' מבינתים הניח המג"א ב"ע והא"ר מתיר. ז) [מ"ח, י] אויר פוסל בסכך בג"ט ברוחב בין באמצע בין מן האד אפי' גדולה הסוכה יותר מז"ט, שהוא שיעור סוכה, ובפחות מג"ט כשרה ומלטורף להשלים הסוכה. ואם יש אויר ג"ט במקום א' ואינו חולק הסוכה, כל הסוכה כשירה, מלבד בלוחו המקום, ואם חולק הסוכה לשנים עד שלא נשאר שיעור הכשר סוכה עם ג' דפנות, אוחו חלק שאין בו שיעור הכשר פסול, ובסכך דק מאלד שיג צה אויר הרבה, בלוחו ג"ט במקום א', ולתתה מרובה מחמתה כשרה. ובלבד שלא יהיה ע"פ כל הסוכה או במקום א' באורך כדי ראשו ורובו. ח) סכך פסול מן האד סמוך לדופן אפילו במהלך על כל אוחו אד ואפילו בכל הד' דפנות, אם הוא פחות מד' אמות מותר ליבץ תחת הסכך כשר, ודוקא שיג בו ז"ט להללמ"ם דלמרי' דופן עקומה, וכאילו הסכך מן הדופן נעקם ונכפף למעלה ונבגג עקום אפי' בשפוע ד"א אינו פוסל, אח"כ הוא במשקו ד"א. ובסכך פסול אינו מגיע לדופן, פלוגתא בין הפוסקים, אי אמרי' דופן עקומה, ובסכך פסול באמצע הסוכה גדולה פוסל בד"ט, ולפיכך בסוכה ג' דפנות, והפסול הולך ע"פ ארכו, כיון דאין בכל האד אלא דופן ומחאה פסולה כל הסוכה, ובהולך לרחבה ונשאר בחלק הפנימי שיעור סוכה, כשר חלק הפנימי, ובפחות מד"ט בטל לגבי הסכך, ועכ"פ יש להחמיר שלא ליבץ תחתיה, ובסוכה קטנה שאין בה רק זעז"ט, או אפי' ט' ומחאה, בין באמצע בין מהאלד פוסל בג' טפחים. ב' דינים בדפנות, א) דפנות גבוהים ז' ומשאו והעמידם בפחות מג' סמוך לארץ כשרה, אפי' הגג גבוה הרבה, אפילו אינו מכוון ממש כנגדו, כשהוא בתוך ג' כנגדו. ובסוכה גבוה רק י"ט כשר אפי' בדופן ד"ט וב'

משוין ומעמידה באמצע דהוה כלבוד. ב) ובראשי הדפנות לבוקות זו בזו, כזה או שסמך ראש

הדופן לכותל כזה דוקא ביג פחות מג"ט סמוך לגג רוחב טפח. או בהגביה הדופן הסמוך לכותל מן הקרקע טפח [והטפח לא יהיה אויר רק מדופן או סכך לרמז"ם ורא"ש]. וכריך שיהיה ז"ט על ז"ט בגובה י"ט [לאפוקי בלאם היא בגובה י"ט אינה רחבה זע"ז] וגם הדפנות לריכות שיהיו לאחר גובה י' עשויות מדבר שמסככין בו, שישבץ לסכך. ובכל הדפנות מדבר שמסככין מותר ליבץ אפילו תחת הדפנות. לין מחללאות עי' לעיל אות ד'.

"ואינו דרובה שיונה פרקו במאה פעמים לשונוה פרקו במאה ואזוד"